

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2017. évi május hó 30. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

ítéletet:

A harmadfokú bíróság a természetkárosítás büntette miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Szekszárdi Törvényszék 1.Bf.143/2016/4. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádlottat a természetkárosítás büntettének (Btk.242.§ (1) bekezdés c) pont) vádja alól felmenti.

A Szekszárdi Rendőrkapitányságon T.228/2015. számú bűnjeljegyzéken nyilvántartott medvebőr elkobzását mellőzi és azt kiadni rendeli vádlottnak.

A harmadfokú eljárásban felmerült 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Indokolás

A Szekszárdi Járásbíróság a 2016. évi június hó 1. napján meghozott 31.B.54/2016/5. számú ítéletével vádlottat az ellene emelt természetkárosítás büntettének a vádja alól felmentette.

Az ügyészi fellebbezés folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék a 2016. évi december hó 7. napján meghozott 1.Bf.143/2016/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk.242.§ (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott természetkárosítás büntetében. Ezért a vádlottat megrovásban részesítette, egyben a Szekszárdi Rendőrkapitányságon T.228/2015. számon nyilvántartott medvebőrt elkobozta.

A másodfokú ítélet ellen a vádlott okának és céljának megjelölése nélkül fellebbezést jelentett be. A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség a BF.247/2016/1/II. számú átiratában, valamint a nyilvános ülésen jelen volt képviselője útján a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A vádlott és védője a nyilvános ülésen a jogorvoslati indítványt pontosítva, a vádlott felmentését és az elkobzás mellőzését indítványozták.

A harmadfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott másodfokú ítéletet a Be.387.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül abból a szempontból is, hogy az első- és másodfokú bíróságok az eljárási szabályokat megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság által pontosított tényállás mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul. Emellett az első- és másodfokú bíróságok az eljárási szabályokat is megtartották. Az így megállapított tényállás ezért a Be.388.§ (2) bekezdése értelmében a harmadfokú eljárásban is irányadó volt.

A bizonyítási eljárás során megvizsgált okiratok és nyilatkozatok alapján helyesen és hiánytalanul rögzítették az eljárt bíróságok a fokozottan védett állatfaj elejtésével kapcsolatos tényeket, hangsúlyozva azt, hogy arra jogszerűen került sor.

A megállapított és irányadónak tekintett tényállás lényege szerint a vádlott 2012. év őszén Szlovákiában vendégvadászként egy barnamedvét ejtett el. A vad elejtésére a vonatkozó szabályok betartása mellett került sor, amit a vadásatról, a vad elejtésről készült okiratok igazolnak. Az elejtett barnamedve trófeáját – preparált bőrét – a vádlott 2013. év februárjában Magyarországra hozta, és azt az általa üzemeltetett presszóban helyezte el.

A vádlott a trófea Magyarországra történő behozatalához nem rendelkezett a vonatkozó jogszabályban meghatározott engedéllyel, ezért a másodfokú bíróság álláspontja szerint ezzel a magatartással megvalósította a Btk.242.§ (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott természetkárosítás büntettét.

A vádlott magatartásának büntetőjogi megítélése körében a harmadfokú bíróság az alábbiakat tartja szükségesnek kiemelni.

A természetkárosítás büntettének jelen ügyre vonatkoztatható alakzatát a Btk.242.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében az követi el, *„aki a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló EK tanácsi rendelet A és B melléklete hatálya alá tartozó élő szervezet egyedét jogellenesen megszerzi, tartja, forgalomba hozza, az ország területére behozza, onnan kiviszi, azon átszállítja, azzal kereskedik, illetve azt károsítja vagy elpusztítja”*.

A (4) bekezdés c) pontja szerint élő szervezet egyedének tekintendő *„az élő szervezet egyedének származéka, ami alatt érteni kell az elpusztult élőlényt, valamint annak vagy az élő szervezet egyedének bármely részét, továbbá azt a terméket vagy készítményt, amely a felsoroltak valamelyikéből készült, illetve ezek valamelyikéből származó összetevőt tartalmaz.”*

A törvényi tényállás keretdispozíció, amelyet más jogi normák töltenek meg tartalommal.

Az első- és a másodfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a barnamedve (*Ursus arctos*) az Európai Községek Tanácsának a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 1996. december 9-i 338/97/EK. rendelet (Rendelet) „A” mellékletében szereplő állatfaj, amely ekként fokozottan védettnek minősül az Európai Unió területén. A Rendelet a mellékleteiben felsorolt növény- és állatfajokra vonatkozó behozatal, kivitel és kereskedelem szabályait tartalmazza.

A védett és fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Községben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2011. (V. 9.) KÖM rendelet (KÖMr.) 2. számú mellékletében – a közösségi normának megfelelően – 1391. sorszámon szerepel a barnamedve, mint fokozottan védett állatfaj. A KÖMr. 4/A.§ (12) bekezdése szabályozza a barnamedve külföldről megszerzett trófeájának az országba történő behozatalát, mely szerint *„a barnamedve (Ursus arctos) ... külföldről megszerzett trófeájának tartása, bemutatása, országba történő behozatala, országból való kivitele, országon*

történő átszállítása természetvédelmi hatósági engedély nélkül végezhető, ha a tulajdonos a trófea jogszerű megszerzését a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó nemzetközi és európai közösségi jogi aktusok végrehajtásának egyes szabályairól szóló kormányrendeletben meghatározott EU-bizonylattal, vagy export- és importengedéllyel igazolni tudja”.

A (13) bekezdés alapján „trófeának minősül a vadászaton elejtett egyed azon származéka, amely tárgyi emlékként szolgál az elejtője számára”.

Az idézett normák összevetéséből az alábbi következtetések vonhatók le.

A vádlott által jogszerűen elejtett barnamedve a Rendeletben meghatározott és a KÖMr.-ben felsorolt fokozottan védett állatfaj, amelynek trófeája – mint a Btk.242.§ (4) bekezdésében meghatározott élő szervezet egyede – tárgya lehet a természetkárosítás büntette Btk.242.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti alakzatának. A barnamedve trófeájának az országba történő behozatala (tartása, bemutatása stb.) természetvédelmi hatósági engedély nélkül, illetve annak hiányában azonban csak akkor tényállásszerű, ha a tulajdonos nem rendelkezik a trófea jogszerű megszerzését igazoló, a KÖMr.-ben meghatározott EU-bizonylattal, vagy export- és importengedéllyel.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott rendelkezett a barnamedve jogszerű elejtését – így a trófea jogszerű megszerzését – igazoló okiratokkal, csupán az okiratok alapján az Európai Unió tagállama, Szlovákia hatósága által kiállított EU-bizonylattal nem. Az export- illetve importengedély hiánya jelen esetben nyilvánvalóan fel sem merül.

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint ezt a bizonylatot kizárólag a vad elejtésének helye szerinti *szlovák nemzeti hatóságnak* volt jogosultsága kiállítani és a vádlottnak átadni; azt utólag az Európai Unió más tagállama már nem állíthatja ki, hiszen a fokozottan védett állat példányát Szlovákiában ejtették el. A vádlottat ugyanakkor erre az adminisztratív kötelezettségére a szlovák hatóságok nem figyelmeztették.

Úgy az első-, mint a másodfokú bíróság hivatkozott a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó nemzetközi és európai közösségi jogi aktusok végrehajtásának egyes szabályairól szóló 292/2008. (XII. 10.) Kormányrendeletre (Korm.r.).

A Korm.r. 4.§ (1) bekezdése bejelentési kötelezettséget ír elő annak számára, akinek a Rendelet A illetve B mellékleteiben szereplő gerinces állatfaj példánya van a birtokában. A bejelentési kötelezettség – amit a természetvédelmi hatóság megfelelő szervénél kell megtenni – kiterjed egyebek mellett a bejelentés-köteles példány megszerzésére, tartására, az ország területére történő behozatalára, az ország területéről történő kivitelére, elidegenítésére, elhullására, megsemmisülésére, tartási helyének megváltoztatására, megjelölésére, újrajelölésére, valamint szaporulatának bejelentésére.

A bejelentési kötelezettség a fentiek értelmében kiterjed a bejelentés-köteles állatfaj élő és nem élő egyedeire is.

A 4.§ (2) bekezdése kivételt tesz a bejelentési kötelezettség alól azon vadászati trófeák vonatkozásában, amelyek jogszerű eredetét a tanácsi rendeletben szereplő engedélyekkel, illetve bizonylatokkal tudják igazolni.

A vádlottat tehát bejelentési kötelezettség terhelte, miután a vadászati trófea jogszerű eredetét ugyan tudta igazolni, de nem a Rendeletben szereplő EU bizonylattal. Ennek a kötelezettségének a vádlott a Korm.r. 6.§ (2) bekezdésében írtaknak megfelelően tudott volna eleget tenni; a trófea jogszerű megszerzését, illetve annak az országba történő behozatalát a vadászat lefolyására, a vad elejtésére vonatkozó, a szlovák vadászati hatóság, illetve vadászatra jogosult által kiállított okiratok csatolásával.

A vádlott magatartása ezért – a bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt – tényállásszerű, ugyanis a Rendelet hatálya alá tartozó élő szervezet egyedének jogszerű megszerzését, illetve a bejelentési kötelezettség teljesítésére előírt határidőt követően, a vonatkozó jogi szabályozás megszegésével (jogellenesen) tartotta birtokában. A Btk.242.§ (1) bekezdés c) pontjában meghatározott elkövetési magatartások közül a vádlott esetében csak a jogellenes tartás jöhet szóba, miután az elkövetési tárgy megszerzése, az ország területére történő behozatala jogszerű volt, a többi elkövetési magatartás pedig fogalmilag kizárt.

A vádlott magatartásának megítélésénél nem hagyható figyelmen kívül a természetkárosítás büntetnének lehetséges elkövetési magatartásai közti – azok társadalmi veszélyességében megnyilvánuló – különbség.

A természetkárosítás tényállása az emberi környezet kiemelten fontos részét, a természetet, a természethez tartozó élővilág ökológiai egyensúlyát kívánja büntetőjogi védelemben részesíteni. Ezt jelzi az is, hogy a bűncselekmény elkövetési tárgyai bizonyos védetté, illetve fokozottan védetté nyilvánított élő szervezetek és azok egyedei, amelyek elpusztításhoz fűz a jogalkotó súlyosabb jogkövetkezményeket a bűncselekmény minősített esetében. Ugyanakkor a Btk. az élő szervezet egyedének – tehát a bűncselekmény elkövetési tárgyának – tekinti az elpusztult élőlény bármely részét, így az elejtett, vagy elpusztult vad trófeáját is.

Nyilvánvaló, hogy sokkal nagyobb a társadalomra veszélyessége a vad jogellenes elpusztításával megvalósított cselekménynek, mint a jogszerűen elejtett vad jogszerűen megszerzett trófeájának – adminisztratív mulasztásból eredő – jogellenes tartásában megnyilvánuló tényállásszerű magatartásnak. Ugyanígy nagyobb a társadalomra veszélyessége a jogellenesen megszerzett trófeákkal való kereskedésnek, vagy akár a védett madarak jogellenes elpusztításának.

A vádlott, aki tapasztalt vadász, tisztában volt azzal, hogy a jogszerűen elejtett barnamedve trófeája őt illeti meg.

Magyarország 2004. május 1. napjától az Európai Unió tagállama, amelyben garantált a személyek, az áruk, a tőke és a szolgáltatások szabad áramlása. Erre figyelemmel vádlott alappal bízhatott abban, hogy az általa Szlovákiában jogszerűen elejtett állat trófeáját minden további adminisztratív kötelezettség teljesítése nélkül, szabadon hozhatja be Magyarország területére és erre az európai uniós alapelvek folytán alapos oka volt.

A kifejtettekre figyelemmel az a körülmény, hogy a vádlott az elejtett medve trófeáját a Rendeletben meghatározott EU bizonylat nélkül hozta be Magyarországra, nem róható terhére, esetében hiányzik a társadalomra veszélyesség tudata. Ezen magatartása miatt felelősségre vonásának csak akkor lenne helye, ha felismeri, hogy magatartása jogilag tilalmazott, valamilyen jogszabályt sért.

Az irányadó tényállás alapján ezért a másodfokú bíróság helytelenül vont le következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére.

A Btk.20.§ (2) bekezdése szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.

Következésképpen a harmadfokú bíróság vádlottat az ellene emelt vád alól a Btk.20.§ (2) bekezdése alapján – társadalomra veszélyességben való tévedés címén – felmentette.

Mindezek alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be.398.§-a alapján megváltoztatta és a vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette.

A felmentés okán a barnamedve trófeáját nem lehet elkobozni, hiszen azzal kapcsolatban bűncselekmény nem valósult meg. Erre figyelemmel a harmadfokú bíróság a Be.155.§ (2) és (5) bekezdései alapján az elkobzást mellőzte és a lefoglalt medvebőrt a vádlott részére rendelte kiadni.

A felmentés okán a vádlott a felmerült bűnügyi költség viselésére a Be.339.§ (1) bekezdése szerint nem kötelezhető, ezért azt az állam viseli.

Pécs, 2017. május 30.

Dr. Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr. Hudvágner András s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Szekszárdi Törvényszék 1.Bf.143/2016/4. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bhar.I.3/2017/4. számú ítélete folytán – az abban írt változtatásokkal – a 2017. évi május hó 30. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Makai Lajos s.k.
a tanács elnöke